

Stimați colegi,

În perioada ce s-a scurs, după apariția primului număr al Buletinului informativ al Procuraturii Republicii Moldova, la 29 iulie 2004 viața socială a republicii a fost marcată de un eveniment însemnat – cea de-a X-a aniversare a Constituției Republicii Moldova.

Pentru Corpul de procurori, acest eveniment are o semnificație deosebită, or el constituie un prilej de evaluare a activității organului pe care-l reprezintă, ale cărei funcții de bază sunt apărarea drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor, intereselor generale ale societății, apărării ordinii de drept.

În capitolului IX din Constituție se stipulează ca organele procuraturii fac parte din autoritatea judecătorească, fapt ce presupune o responsabilitate sporită față de societate, care prin activitatea sa urmează să se dedice necondiționat procesului de asanare morală a justiției.

Cei 10 ani de aplicare a Legii Supreme a statului au însemnat mult pentru

evoluția organelor de drept din republică atât în ansamblu, cât și a Procuraturii în particular, or din acel moment, orișice activitate a noastră, exercitată conform competențelor, a fost ajustată la principiile fundamentale stipulate în Constituție și în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În acest context, ași dori să remarc în mod aparte faptul că, formarea în ultimii ani a bazelor legislației naționale a fost posibilă doar grație adoptării noii Constituții, ajustate la standardele internaționale. Felicitându-vă cu Ziua Constituției Republicii Moldova, vă îndemn ca și pe viitor, noi, cei care am ales acest domeniu de activitate, să respectăm neabătut Constituția țării și să o apărăm fără ezitare, ea fiind suprema garanție a libertății noastre.

Fie ca împreună să întărim autoritatea Justiției, astfel încât, pe temeiul principiului separației puterilor în stat, Justiția să devină unul dintre pilonii esențiali ai statului de drept și ai democrației constituționale.

V. Balaban

Valeriu BALABAN

Procurorul General al
Republicii Moldova

ACTIVITATEA CURENTĂ A PROCURATURII

Colegiul Procuraturii Republicii Moldova, întrunit la 15 iulie curent într-o ședință lărgită a făcut bilanțul activității desfășurate de Procuratură în primul trimestru al anului 2004 și a trasat sarcinile preconizate pentru trimestrul II.

În rapoartele prezentate de către Primul-adjunct și adjuncții Procurorului General, precum și alți procurori, activitatea Procuraturii în perioada de referință a fost calificată drept satisfăcătoare.

Procurorul General, DI Valeriu Balaban a menționat că fiind, în principiu, de acord cu aprecierile date de vorbitori, consideră satisfăcătoare rezultatele activității, dar nu într-un totu adecvate cerințelor zilei. Starea legalității în țară, a mai menționat Procurorul General, impune Procuratura să activeze neconținut în vederea exercitării competente și necondiționate a atribuțiilor constituționale de reprezentare a intereselor generale ale societății și apărării ordinii de

drept, drepturilor și libertăților cetățenilor, conducerii și exercitării urmăririi penale, reprezentării învinuirii în instanțele judecătorești în condițiile legii.

Printre principalele sarcini trasate în hotărârea Colegiului au fost: selectarea minuțioasă a candidaților la funcția de procuror, perfecționarea continuă a nivelului profesional, metodelor de conducere și exercitare eficientă a urmăririi penale pe cauze de corupere, contracararea violării drepturilor și libertăților cetățenilor, infracțiunilor cu caracter financiar-economic, întărirea măsurilor de profilaxie a criminalității etc..

Colegiul a aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de atestare profesională a procurorilor.

În perioada 22-26 mai 2004, Procurorul General al Republicii Moldova, dl Valeriu Balaban, s-a aflat într-o vizită în or. Selb, Germania, unde a participat la adunarea anuală a Procurorilor Generali din Europa.

**BULETIN INFORMATIV AL
PROCURATURII GENERALE
A REPUBLICII MOLDOVA:**

**nr.1, Septembrie, 2004,
Apare bilunar**

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Eugen RUSU

*procuror, șef secție apărarea drepturilor minorilor
și combaterea traficului de ființe umane;*

Victoria ZUMBREANU

procuror, șef serviciu relații cu mass-media;

Tudor SUVEICĂ

*procuror anticorupție și conducerea urmăririi
penale;*

Igor SERBINOV

procuror, șef secție judiciar – penală;

Valeriu BOTNARI

procurorul municipiului Bălți

AUTORI TEXTE:

Lilia TEMCIUC

Vladimir ERHAN

Tudor SUVEICĂ

Vladimir HOLBAN

Vasile CIUBOTARU

Larisa MICULEȚ

Cornelia VICLEANSCHI

REDACTOR COORDONATOR:

Mihai HODOROGEA

**PROCURATURA GENERALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

2012, or. Chișinău,

str. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, 26

Tel.:22-50-75

**PUBLICAȚIA ESTE REALIZATĂ ÎN
CADRUL PROIECTULUI MISIUNII
ORGANIZAȚIEI INTERNAȚIONALE
PENTRU MIGRAȚIE ÎN MOLDOVA,
"COMBATerea TRAFICULUI DE
FIINȚE UMANE" ȘI ESTE FINANȚATĂ
DE AGENȚIA SUEDEZĂ PENTRU
DEZVOLTARE INTERNAȚIONALĂ.**

SUMAR

Cuvînt înainte 1

COMBATerea TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

▶ Impactul migrației părinților
asupra situației copiilor 4

▶ Cauza penală Nr.2003470171 8

ASPECTE METODICE

ALE ACTIVITĂȚII PROCURORULUI

▶ Unele recomandări la
investigarea cauzelor de corupere 10

▶ Discursul procurorului în
dezbaterile judiciare – etapă
decisivă a reprezentării învinuirii 12

▶ Cel mai bun discurs al
procurorului în dezbaterile
judiciare pe cauze penale 13

RELAȚII INTERNAȚIONALE

▶ Privire generală asupra legislației
federale SUA despre conflictul de
interese 17

▶ Moldova – stat membru al GRECO 21

▶ Dosarul lui Trăsnea 24

TIPAR:

"TIPOGRAFIA CENTRALĂ", CHIȘINĂU

IMPACTUL MIGRAȚIEI PĂRINȚILOR ASUPRA SITUAȚIEI COPIILOR

Protecția copilului a devenit o politică prioritară în Republica Moldova dat fiind faptul că a crescut în ultimul deceniu, numărul copiilor aflați în dificultate.

Acordarea unei atenții sporite problemelor copilului, ce ar răspunde nevoilor reale ale copiilor trebuie să pornească de la trei factori foarte importanți, primul fiind centrarea pe familie și comunitate, dezvoltarea capacității familiei pentru depășirea problemelor cu care se confruntă, îmbunătățirea condițiilor existente în structurile ce prestează servicii copilului, etc. Al doilea factor este abordarea globală a problemelor copilului și familiei, acestea fiind interdependente și cumulative. Și nu în ultimul rând este important să fie urmărită îmbunătățirea și dezvoltarea factorului uman care activează în domeniul protecției drepturilor copilului.

În scopul promovării eficiente a politicii statului în vederea ameliorării calității vieții copilului, protecției drepturilor și intereselor acestuia, prin hotărîrea nr.51 din 23 ianuarie 2002 Guvernul a aprobat Concepția Națională privind Protecția Copilului și a Familiei, iar prin hotărîrea nr.727 din 16 iunie 2003 a aprobat Strategia Națională privind Protecția Copilului și Familiei. Aceste acte au drept obiective:

- ▶ asigurarea dezvoltării și realizării politicii de protecție socială a copilului și familiei la nivel național și local;
- ▶ consolidarea și dezvoltarea capacităților instituționale și a resurselor umane încadrate în activitățile de protecție a copilului și familiei;
- ▶ dezvoltarea capacității familiei și comunității de a asigura asistența copiilor și de a preveni riscul instituționalizării și intrării copilului în dificultate;
- ▶ promovarea participării societății civile la protecția socială a copilului și familiei.

În scopul protecției sociale a minorilor ajunși în stradă la 28 martie 2001 Guvernul a adoptat hotărîrea privind unele măsuri pentru diminuarea fenomenelor cerșetoriei, vagabondajului și „copiilor străzii”, prin care a cerut de la Ministerul Educației, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne

Lilia TEMCIUC

Procuror,
secția apărarea drepturilor minorilor
și combaterea traficului de ființe umane

să organizeze activități de resocializare a copiilor vagabonzi și a celor rămași fără îngrijirea părinților, eficientizîndu-și utilizarea potențialului uman și material de care dispun.

Codul penal, Codul Familiei și Codul cu privire la Contravențiile Administrative conțin mai multe norme care apără copilul împotriva abuzului, violenței fizice și psihice, prevăd răspunderea penală, civilă și administrativă pentru încălcarea dreptului de inviolabilitate a persoanei copilului, a drepturilor lui civile, economice și sociale.

Cu toate acestea, eforturile întreprinse în ultimii ani de instituțiile guvernamentale în domeniul reformelor economice și sociale, restructurările economice și administrative, revizuirea cadrului legal, realizarea programelor de sănătate, educaționale și sociale nu au produs rezultatele așteptate, copilul și familia rămânând cele mai vulnerabile grupuri supuse riscurilor sociale.

Situația social-economică precară a deteriorat standardele de viață și a generat mai multe probleme cu care se confruntă familia și copilul. Declinul

economic, alături de criza valorilor sociale, au repercusiuni directe asupra unității familiale și capacităților de protecție a drepturilor și intereselor copiilor. Aceste motive au condus la creșterea numărului de copii cu necesități speciale, în mod deosebit, abandonati, fără adăpost, abuzați, neglijați, copii aflați în conflict cu legea, dependenți de droguri și de alcool.

Sistemul instituțional de protecție a copiilor împotriva violenței și abuzului este fragmentat, responsabilitatea în domeniu fiind împărțită între mai multe autorități la nivel central și local și nu este în stare să facă față problemelor copiilor. Emigrarea masivă a cetățenilor republicii din ultimii ani a condus și mai mult la lezarea drepturilor și intereselor copiilor.

Analiza informațiilor furnizate de procurorii teritoriale, a relevat că, în majoritatea unităților administrativ-teritoriale, în ultimii doi ani, au avut loc multiple cazuri de violență și abuz față de copii, sunt răspândite aproape toate formele de maltratare a copiilor:

- ▶ abuzul fizic, psihic, emoțional și sexual;
- ▶ neglijarea fizică, medicală, de dezvoltare și educațională;
- ▶ punerea în pericol fizic;
- ▶ supravegherea neadecvată din partea părinților și abandonul;
- ▶ exploatarea sexuală, la munci forțate, în cerșetorie;
- ▶ atragerea în activități criminale, în industria pornografică, în consumul de droguri și alcool.

Sărăcia, vulnerabilitatea și instabilitatea crescândă a familiei, beția și alcoolismul, indiferența și nepăsarea din partea părinților, sunt factorii principali care fac ca copiii să devină victime ale abuzurilor, neglijării, exploatarei și violenței în cadrul familiei. Copiii deseori devin victime ale metodei tradiționale de educație cu aplicarea pedepselor corporale neadecvate. Practica a constatat că în republică, mai ales în localitățile rurale, se mai întâlnesc cazuri de educație prin pedepse corporale, când copiii sunt considerați „proprietate” a părinților, care în mare parte decid soarta lor. În conștiința unor părinți se mai păstrează convingerea greșită, precum că pedeapsa corporală, agresiunea verbală, amenințarea, umilirea, ignorarea, critica violentă sunt percepute ca mijloace pentru “socializarea” copiilor. În majoritatea cazurilor copiii sunt educați să știe de frica părinților, situație tolerată de societate.

Spre exemplu, locuitoarea or. Chișinău M. Valentina, aflându-se în stare de ebrietate, și-a maltratat bestial copilul în vârstă de 8 ani, pentru faptul că acesta rămânând fără prânz a încercat să-și pregătească de mâncare, însă a ars cartofii pe care îi prăjea la tigaie. Simțind mirosul, mama fetiței a pedepsit-o aplicându-i lovituri care au provocat comotie cerebrală, traumă închisă a stomacului cu traumatizarea rinichiului, traumă închisă a umărului, au fost fracturate cinci coaste și provocate multiple echimoze pe față și corp. Mama fetiței nu lucra, familia fiind întreținută de bunică care lucra de dimineață până seara. Doar peste

trei zile bunica a observat multiplele vânătăi pe corpul fetiței și îndată a chemat serviciul de urgență, copilul fiind spitalizat și operat. Mai mult de o lună copilul s-a aflat la pat. În cadrul urmăririi penale Valentina a declarat că a lovit fetița doar la cap, neatingându-se de față și „educația” a durat doar 15 minute. Conform declarațiilor vecinilor, bătăile aplicate de Valentina copiilor erau frecvente. Prin sentința judecătorească. Ciocana mun. Chișinău în privința mamei a fost aplicată pedeapsa privațiune de libertate pe un termen de 3 ani și 6 luni. Copiii se află în prezent sub tutela bunicii, iar în privința mamei a fost înaintată acțiunea de lipsire a drepturilor părintești.

Atmosfera de nervozitate care se menține în societate, cauzată de multiple probleme sociale, persistă și în familie, răsfrângându-se nefast asupra copiilor, în special, a celor mici, care suportă permanent pericolul pentru viață și sănătatea lor. Neglijența și nepăsarea părinților, sunt cauzele violenței, traumării și chiar decesului copiilor. Spre exemplu, conform datelor instituțiilor medicale specializate, anual se înregistrează circa 1200 - 1300 cazuri de arsuri la copii, 99% din care sunt consecințe directe a lipsei supravegherii din partea părinților.

Sunt frecvente cazurile când mamele și copiii sânt supuși violenței din partea taților, fiind alungați de acasă, ceea ce-i face să abandoneze familia și să petreacă timpul în stradă. Potrivit statisticilor, 42 la sută dintre femei susțin că au fost agresate de soți, 41 la sută – că au fost supuse violenței în prezența copiilor, iar 25 la sută – că au fost agresate psihic.

Hotărârea Guvernului din 28 martie 2001, privind diminuarea fenomenelor cerșetoriei, vagabondajului și „copiilor străzii”, prevedea ca autoritățile administrației publice locale să creeze în unitățile administrativ-teritoriale centre (case, aziluri) pentru acordarea asistenței sociale necesare copiilor vagabonzi, să întreprindă alte măsuri de susținere și ajutorare a persoanelor afectate de cerșetorie și vagabondaj. Cu referire la cele menționate mai sus se constată că doar în 7 unități administrativ-teritoriale au fost create centre (case, aziluri) de plasament temporar și resocializare a copiilor aflați în situații de risc.

S-a constatat că organele administrației publice locale manifestă un interes scăzut față de soarta copiilor vulnerabili. Primăriile nu întreprind măsuri orientate spre consolidarea familiei și diminuarea fenomenului abuzului și violenței față de copii. În multe raioane nu activează comisiile pentru minori sau activitatea comisiilor existente se reduce la depistarea familiilor social-vulnerabile. În teritoriu există o lipsă de servicii sociale orientate spre ocrotirea copilului aflat în dificultate, la prevenirea abuzului și violenței față de copii.

În același timp activitatea de combatere și prevenire a violenței și abuzului față de copii integral se include în atribuțiile organelor de poliție, care în cooperare cu alte instituții guvernamentale, trebuie să se implice în lupta împotriva maltratării copilului.

În cadrul generalizării s-au constatat cazuri de abuz a minorilor, comise de polițiștii. Au fost anunțate în organele procuraturii 9 astfel de cazuri, în 3 din ele a început urmărirea penală, iar în celelalte 6 cazuri s-au înaintat sesizări despre lichidarea și neadmiterea comportamentului abuziv a polițiștilor. Analiza informațiilor parvenite din procuraturile teritoriale denotă, că în majoritatea raioanelor activitatea inspectorilor pentru minori și moravuri la prevenirea și combaterea delincvenței juvenile este nesatisfăcătoare și poartă un caracter formal. Birourile de ordine publică a comisariatelor de poliție, din care fac parte inspectorii pentru minori, rămân o veriga slabă în activitatea de prevenire și combatere a violenței și abuzului față de copii.

Una din cele mai răspândite forme de violență față de copii este abuzul și exploatarea sexuală. În ultimii doi ani în organele de poliție și procuratură au fost depuse 145 sesizări de abuz sexual asupra copiilor, iar în 91 cazuri au fost pornite procese penale.

Au devenit răspândite cazurile de agresiune sexuală a copiilor de către tați, care profită de lipsa soțiilor, care sunt plecate la muncă în străinătate. Spre exemplu, minora A.B. în vârstă de 13 ani a fost violată de către tatăl său B. G. locuitor al unui sat din raionul Nisporeni, care prin sentința din 3 octombrie 2003 a fost condamnat în baza art.171 al.3 lit. „b” Cod Penal la 15 ani închisoare. Minorele L.G. și M.B. în perioada iulie 1998 – iulie 2003 la domiciliul lor dintr-un sat în raionul Anenii - Noi au fost violate sistematic de către tatăl lor cu aplicarea violenței fizice și psihice, exprimată prin amenințări cu moartea și cu vătămarea integrității corporale. G. I. - tatăl fetelor (a.n.1963) a fost pus sub învinuire în baza art.171 Cod Penal și cauza a fost deferită justiției.

Trezește îngrijorare faptul că deseori copiii din familiile social vulnerabile sau care au abandonat familia, abuzează și agresează alți copii, iar uneori chiar săvârșesc în privința lor crime cu o deosebită cruzime. Spre exemplu, minorul Procopii T. în vârstă de 16 ani, anterior condamnat pentru furt, la 16.11.2003 a strangulat și violat în mod pervers o minoră de numai 10 ani, după ce a sustras bunurile materiale din casa victimei (sect. Buiucani, mun. Chișinău). Un caz eșit din comun, este fapta ce a avut loc în or. Cahul la 18 ianuarie 2003. Minorul Gîrnet N. în vârstă de 17 ani,

împreună cu alți trei minori în vârstă de 11, 12 și 14 ani, aflându-se în vecinătatea unei clădiri deteriorate, prin amenințare cu răfuiala fizică, și-a satisfăcut pofta sexuală în forme perverse cu un copil de 11 ani, pentru ce prin sentința judecătorească a fost condamnat la 7 ani privațiune de libertate.

Specificul abuzurilor față de copii variază în funcție de vârstă. La vârsta de 9-10 ani ponderea cea mai mare o are abuzul fizic, psihic și cea mai mică - abuzul sexual. La vârsta de 15-16 ani toate formele de abuz, cu excepția celui sexual, sunt în descreștere. Mulți copii nu cunosc că tatăl sau mama lor nu are dreptul să le aplice pedepse corporale, că ei trebuie să se alimenteze bine și să aibă o îmbrăcăminte potrivită, considerând că tot ce se petrece în familiile lor este firesc. Violența psihică și fizică, resimțită în copilărie, în multe cazuri are consecințe grave, influențând și perioada adultă. Dacă copiii care au fost agresați în familie nu sunt asistați de un psiholog, trauma psihologică a copilului lăsa amprente și influențează sănătatea copilului în viitor. Astfel, fetițele agresate în familie, deseori și în viața matură rămân victime ale agresiunii din partea soțului, concubinului, iar băieții, la rândul lor, devin agresori, astfel parcă s-ar răsplăti pentru cele trăite în copilărie acasă, la școală sau în societate.

Lipsa informațiilor, a modelelor și mecanismelor de familiarizare a copiilor cu drepturile lor, conduce la situația, când drepturile minorilor nu sînt cunoscute. Deși mulți copii presupun existența drepturilor lor, ei nu știu ce înseamnă aceste drepturi în termeni practici. Puțini copii știu că se pot adresa personal în organele de drept, inclusiv poliției, cînd le sunt încălcate drepturile.

În scopul familiarizării societății cu drepturile copilului și problemele care apar în procesul de realizare a acestor drepturi, inspectorii pentru minori și procurorii organizează seminare și întâlniri în instituțiile de învățămînt cu tematica în domeniu: „Tu, drogul și SIDA”, „Minorul în societate”, „Delincvența juvenilă”, „Narcomania și efectele ei”, „Drepturile copilului”, „Identificarea și intervenția în cazurile de abuz și neglijare a copilului”, etc.

Una din soluțiile pentru copiii aflați în dificultate, abuzați și agresați este instituționalizarea acestora. Potrivit datelor statistice în republică este atestată o creștere anuală cu 2 % a numărului copiilor instituționalizați. Alarmant este faptul, că din cei **13 500 copii instituționalizați**, doar cinci la sută sunt orfani. Studiile au confirmat că opt din zece copii instituționalizați au părinți, dar ajung în instituție din cauza violenței și abuzului în familie, nepăsării și indiferenței, beției și alcoolismului părinților. Considerăm că politicile sociale ale statului urmează a fi reorientate spre susținerea familiei și copilului în dificultate, iar resursele financiare alocate instituțiilor

rezidențiale ar putea fi redirecționate spre promovarea conceptului de a asigura fiecărui copil lipsit de mediul familial posibilitățile de a se dezvolta în condiții similare familiei, creând un sistem de case de copii de tip familial, asigurat cu resurse umane și financiare necesare.

O altă problemă acută este rămânerea copiilor fără îngrijirea părintească din cauza plecării părinților în căutarea unui loc de lucru peste hotare. În prezent, conform informațiilor necomplete furnizate procurorilor de către autoritățile publice locale, cu un singur părinte au rămas **circa 25 mii copii**, fără ambii părinți – **circa 15 mii copii**. În total circa **40 mii copii** se educă în familii monoparentale sau duc lipsa educației din partea ambilor părinți. Peste **1500 copii au fost scoși din țară** de către părinții lor. Nu există informații despre soarta acestor copii în străinătate. De regulă, părinții plecați peste hotare lasă copiii în grija bunelor, rudelor, cunoscuților, care singuri, deseori, nu au necesarul pentru un trai decent și care, în multe cazuri nu sunt în stare să acorde atenția convenită educației și instruirii acestor copii. În marea parte asupra copiilor rămași fără îngrijirea părintească nu este instituită tutela.

Sărăcia, absența mediului familial, școlar și instabilitatea crescândă a familiei duc la tot mai multe cazuri, când copiii devin victime ale traficului de ființe umane. Moldova rămâne una din principalele țări de origine pentru traficul de femei și copii. Conform Raportului Anual al OIM circa 1500 victime ale traficului, originare din Moldova au fost identificate și au beneficiat de asistență. Din acest număr, la momentul întoarcerii în țară, 30% erau copii în vârstă până la 18 ani.

Din lipsa unei evidențe nu este cunoscut numărul real al copiilor din Republica Moldova, victime ale traficului de ființe umane. Datele și informațiile oferite de anumite organizații internaționale și instituții sociologice confirmă că Republica Moldova deține unul din primele locuri în ce privește numărul copiilor traficați, acesta fiind mai mult de 10% din numărul total al persoanelor traficate.

Procesul de traficare a copiilor, în mare parte, este favorizat de modalitățile de trecere a frontierei. În Ucraina și Rusia minorii intră doar în baza certificatului de naștere, în care nu este fotografia minorului, nu se conține nici o dovadă, precum că minorul care prezintă acest document este anume titularul lui. Cu unul și același certificat de naștere sunt scoși

din țară mai mulți copii. Traficul de copii înspre Ucraina și Rusia este realizat în mare parte de etnia țigănească, care racolează copii din familiile social-vulnerabile în scop de exploatare prin cerșit, prostituție și munci forțate. În unele cazuri, părinții din familiile social-vulnerabile singuri acceptă acest lucru.

Un aport considerabil în resocializarea și integrarea copiilor abuzați și aflați în situațiile de risc îl aduc și cele 81 de organizații neguvernamentale care activează pe teritoriul republicii, însă, după cum ne-au informat procurorii teritoriale, în 24 raioane astfel de organizații neguvernamentale lipsesc.

Studiul situației create relevă că pentru a diminua fenomenul violenței și abuzului copiilor, este nevoie de cooperare și acțiuni coordonate între organele de stat, agențiile de protecție a copiilor și a organizațiilor neguvernamentale. Se cere crearea unui mecanism bine determinat de interacțiune între aceste organizații, cu reguli stricte care să prescrie tuturor agențiilor de protecție a copiilor, instituțiilor de învățământ, părinților, altor persoane să anunțe organele de drept despre toate cazurile de violență și abuz față de copii.

Crearea pe lângă Guvern a unui organ central de specialitate (spre exemplu - un "Departament pentru Protecția Familiei și Copilului") ar fi o soluție pentru combaterea și prevenirea violenței și abuzului față de copii, ca și pentru problemele delincvenței juvenile, combaterii traficului față de copii, adopției ilegale, inclusiv a celei internaționale, diminuării cerșitului și vagabondajului.

Secția consideră că crearea unui organ central de specialitate în domeniul protecției familiei și copilului, ajustarea legislației în domeniu la standardele internaționale, crearea unui sistem instituțional adecvat ce ar asigura asistența socială a copiilor cu nevoi speciale, înlăturarea altor factori ce favorizează violența și abuzul față de copil va da posibilitate de a avea mai mari succese în acest domeniu de o importanță majoră a statului.

NEWS FLASH

Legenda vie a Procuraturii, dl. Emilian Chirtoacă înconjurat de candidații la funcția de procuror - participanți ai seminarului metodic de instruire, desfășurat în iunie curent la Procuratura Generală.

CAUZA PENALĂ NR.2003470171

La începutul lunii decembrie 2003, CRP Şoldăneşti a primit o informaţie operativă referitoare la o minoră, posibilă victimă a traficantilor de fiinţe umane.

Fiind audiată confidenţial, minora X a acceptat să dea declaraţii şi să colaboreze cu organul de urmărire penală. Dânsa a indicat încă trei victime ale aceloraşi traficanţi, care la fel au fost audiate. În urma acivităţilor specifice, două din presupusele victime au acceptat să dea declaraţii şi să colaboreze cu organul de urmărire penală.

În baza informaţiilor obţinute a fost iniţiată urmărirea penală în baza art.165 alin.(1) lit. b), sub conducerea ofiţerului de urmărire penală Nicolae Garbur. În cadrul urmăririi penale s-a stabilit că, în octombrie-noiembrie 2002, cet. Elena Ţurcanu, locuitoarea s. Cot, r-n Şoldăneşti, fiind în înţelegere prealabilă în scop de profit cu concubinul ei Murat Caraslan cetăţean al Turciei, le-a recrutat prin înşelăciune şi promisiunea unor plăţi favorabile pe cetăţenile G. şi P., organizându-le perfectarea paşapoartelor pentru plecare în străinătate şi le-a asigurat deplasarea din c. Climăuţii de Jos, în or. Chişinău. Pe 11 noiembrie 2002 ele au fost transportate în Turcia, or. Antalia, localitatea Chemer, unde timp de 7 luni au fost exploatare sexual în scop comercial de către cet. Murat Caraslan.

Aceeaşi Ţurcanu Elena în luna septembrie 2003 în s. Climăuţii de Jos, r-nul Şoldăneşti, a convins-o pe mama minorei X (a. n 04.06.1987) să-i elibereze declaraţie - acord ca fiica ei minoră să plece la lucru peste hotare (sub pretextul că ar putea s-o angajeze pe la muncă în Turcia), însoţită de Ţurcanu Elena care va purta responsabilitate pentru asigurarea drepturilor şi intereselor minorei. Pe 11-12 septembrie 2003, minora a fost transportată în or. Dubăsari unde a locuit până la perfectarea actelor, apoi a fost transportată în or. Odesa de unde a plecat cu avionul în Turcia, or. Antalia, localitatea Chemer la concubinul ei Murat Caraslan care timp de 2 luni a exploatat-o sexual în scop comercial.

Pe 4 februarie 2004, bănuita Elena Nicolai Ţurcanu a fost pusă sub învinuire în baza art. 165 alin.(1) lit. b); alin. (2) lit. b),d) Cod Penal (trafic de fiinţe umane), cu indicii

Vladimir ERHAN

Procuror, procuratura Şoldăneşti

„recrutarea, transportarea unei persoane în scop de exploatare sexuală comercială, săvârşită prin: înşelăciune, asupra a două persoane, de două persoane” şi art. 206 alin.(1) lit. a) Cod Penal (trafic de copii), cu indicii „recrutarea, transportarea unui copil în scopul de exploatare sexuală comercială, în prostituţie, însoţite de aplicarea violenţei psihice asupra copilului, exploatare sexuală comercială, săvârşite repetat”. Fiind audiată în calitate de învinuită, E. Ţurcanu vina şi-a recunoscut-o parţial. Pe 9 februarie 2004, cauza penală a fost trimisă spre examinare în judecătoria raionului Şoldăneşti.

Prin sentinţa instanţei de judecată a raionului Şoldăneşti din 22 aprilie 2004, inculpata E.Ţurcanu a fost recunoscută vinovată în comiterea infracţiunii prevăzute de art.206 alin. (1) lit. a) Cod Penal şi ca măsură de pedeapsă i-a fost stabilită închisoare pe un termen de 10 ani. Instanţa a admis acţiunea civilă în interesul minorei X în sumă de 700 dolari SUA. Prin aceeaşi sentinţă, instanţa de judecată a achitat-o pe inculpata E.Ţurcanu de răspundere conform art. 165 alin.(1) lit. b), alin. (2) lit. b),d).

Aczatorul de stat a solicitat recunoaşterea ca vinovată pe E. Ţurcanu şi conform art. 165 alin.(1) lit. b), alin. (2) lit. b),d) conform căruia să-i fie stabilită pedeapsa de 10 ani închisoare, iar în baza art. 206 alin.(1) lit. a) - 10 ani pedeapsă cu închisoarea. Pedeapsa definitivă ar putea fi stabilită, conform art.84 Cod Penal, de 11 ani de închisoare, cu încasarea prejudiciului în folosul

părților vătămate în sumă de 2700 de dolari SUA. Decizia instanței de judecată a fost achitarea inculpatei Elena Țurcanu de răspundere în baza art. art.165 alin.(1) lit. b); alin. (2) lit. b), d) Cod Penal. Instanța de judecată a întemeiat sentința prin faptul că cet. G. și P. au acceptat benevol să practice prostituția și să plece în Turcia și că inculpata E. Țurcanu a dorit să le ajute ca să dispună de o situație materială mai bună.

În opinia procurorului, vina acesteia în comiterea infracțiunilor incriminate fiind dovedită, prin probele acumulate la cauza penală în cadrul urmăririi penale și cercetate în cadrul anchetei judecătorești, astfel :
Instanța de judecată a constatat în ședința de judecată că, inculpata Elena Țurcanu prin acțiunile sale, le-a recrutat pe cet. G și P, le-a organizat și achitat perfectarea actelor, le-a achitat deplasarea până în m. Chișinău, le-a achitat cazarea la hotelul Meridian, le-a asigurat deplasarea în Turcia, or. Antalia, localitatea Chemer, unde timp de 7 luni au fost exploatate sexual în scop comercial de concubinul ei Murat Caraslan, la cererea și dorința ultimelor, care benevol au acceptat să practice prostituția.

Concluzia instanței de judecată în acest sens a fost greșită, deoarece componența de infracțiune prevăzută de art.165 Cod Penal, este una formală și este suficient ca persoana să comită măcar una din acțiunile indicate în prevederile acestui articol. Nu contează dacă este acordul victimei sau nu, or înșelăciunea presupune comunicarea victimei informației necesare false cu bună știință și necomunicarea ei a unei asemenea informații cu bună știință pentru

realizarea traficului de ființe umane. În aceste condiții infracțiunea se consideră consumată de la săvârșirea celor două acțiuni care în cazul de față au fost vădite.

Acțiunile inculpatei E. Țurcanu ca: „ **recrutarea** „ - care presupune „atragerea persoanei prin selecționare într-o anumită activitate, determinată de anumite scopuri”; „**transportarea**„- care presupune ”deplasarea cu un mijloc de transport a unei persoane dintr-un loc în altul în aceleași scopuri”; „**înșelăciunea**„ - care sa manifestat prin promisiunea unor sume de bani și anumitor condiții de lucru ce nu au fost îndeplinite, - sunt motive suficiente ca o persoană să fie trasă la răspundere penală, din acest motiv acuzatorul de stat a considerat că instanța de judecată a pronunțat o sentință care contravine legii și a declarat apel invocând în el motivele indicate. În apel s-a solicitat casarea parțială a sentinței instanței de judecată a r-nlui Șoldănești, privind achitarea inculpatei Elena Țurcanu în baza art.165 alin.(1) lit. b); (2) lit. b), d) Cod Penal din motivul ilegalității ei.

Rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță prin care Elena Țurcanu să fie declarată vinovată și în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin.(1) p. b); (2) p. b), d) Cod Penal și să fie condamnată la închisoare pe un termen de 10 ani, conform art.84 alin.(1) Cod Penal, iar prin cumul parțial de stabilit pedeapsa definitivă 12 ani închisoare. La 22 iunie 2004 Colegiul Penal al Curții de Apel Bălți a admis integral apelul declarat de acuzatorul de Stat.

NEWS FLASH

La 4 august curent, dna Victoria Zumbreanu, procuror, șef al Serviciului relații cu mass-media al Procuraturii Generale a donat 250 de cărți din biblioteca familiei, penitenciarului Nr.4 din Cricova. La eveniment a participat conducerea penitenciarului și reprezentanți ai Departamentului Instituții Penitenciare din cadrul Ministerului Justiției, care au mulțumit pentru acest gest generos. Ei și-au exprimat speranța că, inițiativa dată va fi preluată și de alți cetățeni, care conștientizează că în ultimii ani, fondurile bibliotecilor din penitenciare practic au rămas necompletate, acest segment al procesului de reeducare a condamnaților fiind suprasolicitat.

RECOMANDĂRI PENTRU INVESTIGAREA CAUZELOR DE CORUPERE

Corupția reprezintă unul din fenomenele negative care afectează buna funcționare a ramurilor de administrare și de drept ale statului și influențează negativ toate domeniile sociale a căror funcționare este legată de aceste ramuri. Fenomenul corupției existând din cele mai vechi timpuri pînă în prezent, întotdeauna a constituit unul din cele mai extinse și mai grave comportamente infracționale ce erodează societatea.

Întreprinderea măsurilor de amploare în vederea prevenirii și combaterii fenomenului corupției este condiționată de situația creată în Republica Moldova prin dezvoltarea și ramificarea acestui fenomen pînă la nivelul de punere în pericol a bunei funcționări a instituțiilor și organelor de stat, constituind o amenințare pentru principiile statului de drept, democrație și drepturile omului, subminând principiile bunei administrări, a echității și justiției sociale, denaturînd concurența și astfel împiedicînd dezvoltarea economică, totodată periclitînd stabilitatea instituțiilor democratice și fundamentul moral al societății.

Rolul principal în lupta contra corupției îi revine Statului, care prin intermediul instituțiilor specializate, cît și prin realizarea unor programe și proiecte cu destinație specială, trebuie să reducă oportunitatea de comitere a faptelor de corupție, să oprească evoluția corupției spre cele mai grave forme ale sale, și să asigure membrilor societății civile un comportament și o atitudine corectă din partea funcționarilor publici și persoanelor cu funcții de răspundere. În această ordine de idei, trebuie menționat rolul deosebit de important care îi revine procurorului la conducerea și exercitarea urmăririi penale în cauzele de corupere.

Astăzi venim cu recomandări apropo de investigarea cazurilor de corupere. Investigarea și acumularea probelor în cazurile de corupție, se face în urma măsurilor operative de investigație, în special interceptarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri, urmărirea vizuală, controlul transmițerii banilor și a altor valori materiale

Tudor SUEICĂ
Procuror, Secția Anticorupție
și conducerea urmăririi penale

extorcate. Aceasta se impune, deoarece în majoritatea cazurilor, lipsesc martorii, fiind prezente la momentul comiterii infracțiunii doar persoana cu funcții de răspundere și persoana extorcată.

O problemă în cadrul valorificării informației acumulate pe cale operativă, sunt scurgerile de informații. Nu se pune la îndoială onestitatea și responsabilitatea persoanelor care într-un anumit moment al exercitării urmăririi penale au acces la informația acumulată, însă majorarea numărului persoanelor care cunosc informația, mărește procentul nereușitei realizării ei și face posibilă o eventuală scurgere a acesteia.

O altă problemă este lipsa tehnicii speciale video și audio, lipsa substanțelor speciale necesare pentru marcarea bancnotelor, lipsa fondului special de bani necesari în cazurile de corupție și extorcare. Actual, după înregistrarea cererii despre extorcarea banilor, se pune în sarcina persoanei denunțătoare să găsească aceste sume de bani. Sînt cazuri cînd banii sînt împrumutați de la prieteni, rude. După marcarea și prelucrarea cu substanțe speciale, bancnotele trebuie excluse din circuitul civil, însă din momentul pornirii urmăririi penale, pînă la intrarea în vigoare a sentinței trece o perioadă foarte mare de timp, uneori ani de zile. Aceasta dezavantajează persoana-parte vătămată, creează o atitudine negativă în rîndul cetățenilor care cunosc cazul.

În toate cazurile cînd se impune necesitatea examinării în conformitate cu art.274 CPP a informației despre

comiterea sau despre pregătirea comiterii coruperii pasive, trebuie îndeplinite următoarele:

1. Chestionarea minuțioasă a persoanei care s-a adresat cu cerere sau sesizare. Prin aceasta se vor realiza mai multe obiective:

- ▶ se va analiza personalitatea denunțatorului, capacitatea acestuia de a înțelege pericolul în cazul denunțului calomnios;
- ▶ se vor analiza motivele și cauzele care l-au determinat pe denunțator să depună cerere (fără să fie legate de ură, dușmănie, reglare de conturi);
- ▶ se vor analiza circumstanțele cazului și împrejurările în care se extorcă valorile de către funcționarul public;
- ▶ aprecierea volumului probelor pentru viitoarea învinuire.

2. Acumularea operativă a informațiilor despre persoana care extorcă valorile, inclusiv funcția acestuia, locul de muncă, deprinderile, felul în care obișnuiește să-și exteriorizeze cererile de extorcere a valorilor, graficul și orele de serviciu, numerele de telefoane fixe și mobile la care este abonat, obligațiunile de serviciu, adresa domiciliului și informație despre mijloacele de transport de care dispune. De asemenea trebuie clarificat dacă persoana care extorcă este sau nu persoană cu funcții de răspundere.

3. Având în vedere, că în majoritatea cazurilor, valorile sînt extorcate în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, grăbirea sau întîrzierea îndeplinirii acțiunilor care țin de obligațiunile de serviciu ale funcționarului public, este necesară examinarea materialelor, dosarelor, documentelor care se află la ultimul în procedură de executare, registrele de evidență, registrele de intrare-ieșire a corespondenței, solicitarea ordinului de numire în funcție și fișa de post a funcționarului, caracteristica de serviciu și plîngerile asupra acțiunilor acestuia, stabilirea dacă funcționarul are putere de decizie sau hotărîrea este adoptată în mod colegial.

4. Stabilirea dacă în schema de extorcere și primire a banilor participă alți participanți, fără funcții de răspundere (rude, colegi, prieteni), pentru determinarea rolului funcționarului în această schemă;

5. Selectarea membrilor grupului de colaboratori operativi, care vor acorda susținere operativă în cadrul realizării informației precum și întru instruirea acestora referitor la tactica și acțiunile care vor urma a fi întreprinse.

6. Verifica și controlul pregătirii tehnice a operațiunii, în special:

- ▶ dacă persoana denunțătoare deține tehnică specială (audio, video), acest fapt trebuie consemnat în proces verbal, cu indicarea datelor referitoare la această tehnică specială. În cazul în care se utilizează înregistrarea pe banda magnetică a casetelor video sau audio, este necesară excluderea posibilității extragerii acestora din dispozitiv pînă la ridicarea de către procuror, prin

sigilarea dispozitivului de închidere.

▶ Identificare sursei de bani folosiți în cadrul acțiunii prin întocmirea unui proces verbal, examinarea și indicarea felului valutei, nominalul, seria, numărul și anul emisiei. În cazul în care se decide marcarea bancnotelor care urmează a fi transmise, este necesar a indica în procesul verbal acest fapt, precum și a împacheta și sigila într-un pachet separat mostre ale creionului și prafului cu care au fost marcate bancnotele, pentru punerea la dispoziție ulterior în caz de necesitate experților pentru comparație.

▶ Este necesar a examina hainele sau mîinile persoanei bănuite de faptul că a primit valorile extorcate, cu folosirea mănușilor sterile, a vatei sterile și a pachetelor pentru împachetare nefolosite la alte acțiuni, pentru a exclude apariția versiunilor ulterioare despre sursa de proveniență a prafului special pe bucățile de vată cu care se extrag mostre de particule microscopice de pe mîinile bănuților precum și alte obiecte care au intrat în contact cu valorile extorcate (marcate).

Deoarece sintagma “controlul transiterii banilor”, care se conține în art.6 al.2 lit.”o” a Legii cu privire la activitatea operativă de investigații, include controlul audio și video al momentului transiterii banilor și valorilor extorcate este necesar a analiza împrejurările și a stabili dacă este necesară autorizația judecătorului de interceptare a convorbirilor telefonice și altor convorbiri. În majoritatea cazurilor acest lucru nu este necesar la etapa inițială, ba chiar ar trebui evitat, fiindcă ar putea conduce la divulgarea informației. Analiza materialelor de urmărire penală a cauzelor pornite în baza art.324 CP indică că în 99 % din cazuri, chiar având autorizație, acțiunea operativă de interceptare nu s-a folosit. Totul se reduce doar la înzestrarea persoanei care transmite banii cu tehnică specială audio, video pentru înregistrarea convorbirilor întretinute în momentul transiterii banilor și altor valori extorcate.

Important este faptul că, în conformitate cu prevederile art.8 p.4 a Legii privind activitatea operativă de investigații, aprobarea deciziei privind controlul transiterii banilor sau altor valori extorcate, se face ”...de procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală în cauza dată”. Formularea existentă, presupune că la momentul aprobării de către procuror a deciziei privind controlul transiterii banilor sau altor valori extorcate, trebuie să fie deja pornită urmărirea penală.

Vom fi recunoscători cititorilor care vor expedia pe adresa redacției opinii privind tema dată.

DISCURSUL PROCURORULUI ÎN DEZBATERILE JUDICIARE - ETAPĂ DECISIVĂ A REPREZENTĂRII ÎNVINUIRII

Reprezentarea învinuirii în instanțele judecătorești în cauzele penale constituie o atribuție constituțională de bază a procurorilor. Această activitate urmează a fi desfășurată la un înalt nivel profesional, pentru a contribui real la justa judecare a cauzelor penale, la protejarea persoanei, societății și statului de atentate criminale, astfel ca orice persoană care a comis o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie condamnată.

În mare măsură pronunțarea unei sentințe legale și temeinice depinde de pregătirea profesională și poziția acuzatorului de stat. Potrivit art.320 alin.(2) CPP, reprezentând învinuirea de stat, procurorul se călăuzește de dispozițiile legii și de propria sa convingere bazată pe probele cercetate în ședința de judecată. După terminarea cercetării judecătorești au loc dezbaterile judiciare, care constau din cuvântările procurorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, apărătorului și inculpatului când apărătorul nu participă la examinarea cauzei sau dacă inculpatul cere cuvântul.

Conform art.53 alin.(1) pct.7), în cuvântarea sa în dezbaterile judiciare procurorul își expune părerea asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată. Prin esența ei juridică și importanța procesuală cuvântarea acuzatorului de stat este actul juridic prin intermediul căruia acesta își exercită obligațiile în dezbaterile judiciare, orientînd instanța la pronunțarea unei sentințe legale și temeinice. Pentru ca discursul să fie convingător și bine argumentat juridic, el trebuie să conțină o analiză consecutivă a probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești. Procurorul nu are dreptul să se refere la probe care nu au fost studiate în ședința judiciară. El urmează nu doar să enumere probele, ci să le analizeze critic și să le dea o apreciere obiectivă.

Fiecare acuzator de stat are maniera proprie de a vorbi, stilul său de a prezenta un discurs public, modalitatea personală de construcție a cuvântării. Totodată, practica a elaborat anumite cerințe generale, care sînt înaintate față de cuvântările oratorilor judiciari. În linii mari acestea sînt următoarele:

- ▶ discursul trebuie să fie nu numai bine argumentat juridic, dar și expus corect din punct de vedere stilistic;
- ▶ el trebuie să fie clar nu doar pentru instanța de judecată, dar și pentru toți cei prezenți în sala judecătii, să-i convingă de justiția și temeinicia concluziilor și cerințelor procurorului;

Vladimir HOLBAN

Procuror, șef adjunct al secției judiciare-penale a Procuraturii Generale

- ▶ discursul urmează a fi expus într-o ordine logică, avînd la bază materialele dosarului cercetat în ședința de judecată;
- ▶ procurorul trebuie să fie sigur de afirmațiile făcute în discurs. Cele mai mici note false din cuvîntarea lui sau dubii în privința unor fapte vor fi observate imediat de instanță și de public. Desigur, nu trebuie omise circumstanțele, ce mărturisesc în favoarea inculpatului, nici a se încerca explicarea lor neargumentată;
- ▶ este interzisă argumentarea concluziilor proprii în baza presupunerilor și faptelor suspecte, dubioase;
- ▶ cuvîntarea va fi convingătoare nu numai atunci cînd procurorul v-a cunoaște la perfecție materialele dosarului, dar și atunci cînd se va folosi conștiincios de ele, apreciind obiectiv probele verificate în ședința judiciară;
- ▶ se recomandă ca pledoaria să aibă un caracter expresiv, emoționant, uneori fiind folosite la locul convenit comparații literare, epitete;
- ▶ din cuvîntare trebuie excluse unele cuvinte parazite de genul: „vasăzică”, „în genere”, „astfel”, etc.

Potrivit pct.10 alin.(3) al Dispoziției Procurorului General din 27.02.2004 nr.34/12 discursul procurorului se întocmește în scris. Art.381 alin.(3) CPP prevede că el se anexează la procesul-verbal al ședinței de judecată. Legea nu reglementează structura, elementele principale ale cuvîntării procurorului în dezbaterile judiciare. La întocmirea ei procurorul urmează să se conducă de problemele pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței (art.385 CPP). În scopul ridicării măiestriei profesionale a procurorilor și verificării calității cuvîntărilor lor în anul curent a fost desfășurată ediția a treia a concursului sub genericul „Cel mai bun discurs al procurorului în dezbaterile judiciare în cauzele penale”. Cîștigătorii concursului au fost stimulați prin Ordinul Procurorului General.

CEL MAI BUN DISCURS ÎN DEZBATERILE JUDICIARE PE CAUZE PENALE

Discursul procurorului procuraturii raionului Orhei, Vasile Ciubotaru care a obținut locul I pentru „Cel mai bun discurs în dezbaterile judiciare pe cauze penale”, concurs desfășurat în perioada 27 mai – 11 iunie 2004.

ONORATĂ INSTANȚĂ

Constituția Republicii Moldova, actele internaționale la care statul nostru este parte și legislația națională protejează dreptul fiecărei persoane la proprietate. Sistemul de drept al țării noastre ocrotește, de asemenea, relațiile sociale referitoare la securitatea vieții și sănătății persoanei.

Atentatele asupra averii proprietarului prezintă un grad prejudiciabil sporit și solicită aplicarea unor măsuri ferme de luptă cu ele, mai ales atunci când este comisă cea mai periculoasă infracțiune din categoria sustragerilor – tîlhăria.

În prezenta ședință judiciară se examinează fapta infracțională săvîrșită de inculpații Cucurca Ion și Ursu Ion - un caz de tîlhărie cu rezonanță sporită.

Mulți s-au simțit total nepregătiți de a-și pune la adăpost de asemenea fapte membrii vulnerabili ai familiilor lor. Opinia publică a fost zguduită de caracterul și gradul sporit al pericolului acestei infracțiuni, care reies din:

- ▶ *însăși însemnătatea valorilor la care au atentat făptuitorii: patrimoniul și securitatea vieții și sănătății persoanei;*
- ▶ *faptul că victimă a devenit o femeie care din cauza vârstei înaintate nu putea să opună nici un fel de rezistență infractorilor;*
- ▶ *crima a fost săvîrșită de către două persoane mascate, pe timp de noapte, prin pătrundere în locuință și cu aplicarea unui obiect întrebuințat în calitate de armă – cuțitul;*
- ▶ *prin acest atac tîlhăresc au fost sustrate bunuri materiale în proporții deosebit de mari.*

Deși inculpații Cucurca Ion și Ursu Ion au întreprins tot felul de măsuri pentru a nu fi depistați, totuși, după 10 luni de la comiterea crimei, au fost identificați de organele de drept și la moment sunt deferiți justiției, fiind acuzați de săvîrșirea unei infracțiuni care și-a găsit confirmarea atît în cadrul urmăririi penale, cît și în instanța de judecată. Astfel, s-a stabilit că inculpații Cucurca Ion și Ursu Ion, pe data de 3 august 2002, aproximativ la ora 2.00, urmărind un scop de profit și sustragere a averii proprietarului prin atac tîlhăresc, în urma înțelegerii prealabile, la propunerea și îndemnul lui Cucurca Ion, cu măști pe față și înarmați cu un cuțit de tip „fluture”, au pătruns prin fereastră în casa de pe str. Livezilor, 11 din s. Peresecina, raionul Orhei, ce aparține cetățenei H.P., în vîrstă de 77 de ani. Acolo au atacat-o pe stăpîină, doborînd-o la podea, și, amenințînd-o cu cuțitul că se vor răfui fizic și că o vor omori, în mod deschis i-au sustras 2000 de dolari SUA și 1500 de euro, pricinuindu-i o daună materială în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 47 094 lei 65 bani. De asemenea, inculpatul Cucurca Ion, în perioada de timp de la sfîrșitul lunii iulie 2002 pînă la 3 august 2002, știind cu certitudine

Vasile CIUBOTARU

procuror în Procuratura raionului Orhei

că Ursu Ion este născut la 23 iulie 1985 și că e minor, spre a-l provoca să comită un atac asupra cetățenei H.P., l-a influențat psihic prin îndemn și dare de sfaturi despre locul și modalitatea săvîrșirii acestei crime, astfel, determinîndu-l să participe pe data de 3 august 2002, ora 2.00, la sustragerea în proporții deosebit de mari prin tîlhărie a bunurilor cetățenei P.H.

Vina inculpaților a fost confirmată pe deplin prin cumulul de probe cercetate de instanță și dobîndite în procesul urmăririi penale în mod legal cu respectarea normelor procesuale. Inculpatul Ursu Ion și-a recunoscut pe deplin vina, iar Cucurca Ion - parțial. Ultimul, deși a recunoscut că a comis sustragerea banilor de la H.P., neagă că l-a atras la săvîrșirea infracțiunii pe minorul Ursu Ion; că ar fi știut despre faptul că coautorul său a avut și a aplicat un cuțit; de asemenea, nu recunoaște că ar fi amenințat-o pe victimă cu violența.

În continuare, voi expune circumstanțele fiecărei etape a faptei infracționale, prezentînd, totodată, probele. Pentru început mă voi referi la relațiile dintre inculpați precum și dintre inculpați și victimă. Inculpatul Ursu Ion a declarat că îl cunoaște pe Cucurca Ion de prin anul 2000, relațiile dintre ei fiind amicale. Ambii sunt născuți în aceeași zi a aceleiași luni, doar în ani diferiți – Cucurca în 1981, iar

Ursu - în 1985, din care cauză își sărbătoreau în comun zilele de naștere, ultima dată la 23 iulie 2002, când Ursu Ion împlinise vârsta de 17 ani. Cuciurca Ion în ședința judiciară deși a recunoscut că își sărbătoreau zilelele de naștere împreună, fără a aduce vre-un argument, a negat faptul că știa concret despre vârsta prietenului său. Prin acestea se dovedește că el conștientiza faptul că Ursu Ion este minor.

Atât inculpații, cât și victima H.P. sunt locuitori ai aceluiși sat. Din declarațiile părții vătămate și ale inculpatului Cuciurca Ion reiese că, pînă la acest caz, H.P. îl cunoștea numai pe Cuciurca Ion, ultimul fiind de aceeași vîrstă cu nepotul ei și locuind nu departe unul de altul.

Revenind la expunerea activității infracționale, e necesar să stabilim cum și cui i-a apărut ideea de a săvîrși crima. Cuciurca Ion a menționat că știa despre faptul că bătrîna H.P. locuiește de una singură, deoarece fiica, ginerele și nepotul ei sunt plecați în Italia la muncă. Înainte de comiterea sustragerii, în mod întîmplător, a aflat de la P.D. că H.P. primește bani din străinătate.

Martorul P.D. a declarat instanței că în luna iulie 2002 împreună cu H.P. au fost în or. Chișinău, unde ultima a primit bani. Venind acasă în s.Peresecina, s-a întîlnit cu Cuciurca Ion și printre altele i-a spus despre aceasta. Peste o lună a aflat despre crimă. Consider că ideea de a comite sustragerea averii de la H.P. i-a apărut inițial anume lui Cuciurca I., care, a luat hotărîrea de a săvîrși infracțiunea. Apoi anume el i-a împărtășit această idee lui Ursu I., propunîndu-i și îndemnîndu-l să participe la sustragere. Cuciurca I. nu s-a recunoscut culpabil de instigarea minorului Ursu Ion și a explicat atît în cadrul urmăririi penale cît și în instanța de judecată, că el doar i-a comunicat despre faptul că H.P. are bani primiți de peste hotare și ambii au hotărît simultan să sustragă prin furt acești bani. Cu toate acestea faptul atragerii minorului la infracțiune se dovedește prin declarațiile inculpatului Ursu Ion, care a indicat că, pe la sfîrșitul lunii iulie 2002, Cuciurca I. i-a comunicat că H.P. primește regulat de peste hotare valută. Tot dînsul i-a propus să se ducă împreună noaptea la bătrînă și, amenințînd-o în mod deschis, să-i ia banii, lucru cu care el a fost de acord.

Declarațiile lui Ursu I. le consider veridice, mai ales că se confirmă în mod indirect prin faptul că, anterior, în luna iulie 2000, pe timp de noapte, Cuciurca I. a pătruns în gospodăria unui locuitor al s.Peresecina și a săvîrșit un furt cu circumstanțe agravante,

infracțiune pentru care el a fost condamnat prin sentința Judecătorei Orhei din 01.10.2001, adică Cuciurca Ion avea deja experiență comiterii unei sustrageri prin pătrundere și pe timp de noapte, spre deosebire de Ursu I. care anterior nu a comis încălcări de lege.

Să trecem la analiza modului de pregătire a infracțiunii. Această etapă a început o dată cu înțelegerea prealabilă dintre Cuciurca Ion și Ursu Ion. Din depozițiile ambilor inculpați, depoziții care cu unele excepții sunt similare, rezultă că, potrivit planului elaborat în prealabil, ei s-au întîlnit în seara zilei de 2 august 2002. Fiecare și-a luat mănuși de lînă pentru a nu lăsa amprente digitale. Cuciurca a luat un felinar, a îmbrăcat o haină cu o glugă lungă, cu care puteai să-ți acoperi capul și partea de sus a feței. Ursu I. și-a luat cuțitul de model „fluture”. S-au deplasat în direcția gospodăriei cetățenei H.P. și au așteptat pînă a înnoptat de-a binelea. Afirmațiile inculpatului Cuciurca Ion precum că nu a știut că Ursu Ion a luat cu sine un cuțit de model „fluture” nu sunt veridice și contravin declarațiilor lui Ursu, care a explicat că și Cuciurca avea un cuțit similar, deoarece ambii își procuraseră în același moment cîte un cuțit de model „fluture”. Cuciurca I. nu și-a luat cuțitul cu sine din simplul motiv că nu-l putea găsi, comunicîndu-i lui Ursu I. că, posibil, l-a pierdut.

În continuare ne vom referi la probele ce dovedesc realizarea propriu-zisă a infracțiunii incriminate inculpaților. Inculpatul Ursu Ion în ședința de judecată a declarat că primul în curtea lct. H.P. a pătruns Cuciurca Ion, care a deconectat energia electrică de la contorul de pe peretele casei, apoi a spart un geam și a deschis o fereastră, prin care ambii au pătruns în casă. Au început să caute bani într-un dulap. Bătrîna s-a trezit și a venit în odaia în care se aflau ei. Cuciurca I. i-a spus lăcă o va doborî la podea apoi o vor lega. Cuciurca I. a trîntit-o jos, astupîndu-i gura să nu strige și cerîndu-i bani. Ea a spus că banii sunt în cuptor. Cuciurca I. a căutat banii, dar nu i-a găsit, timp în care Ursu I. o ținea pe bătrînă lipindu-i cuțitul său de burtă, ca ea să nu strige. Apoi H.P. a spus că banii sunt în dulap, în altă cameră. Ea singură a descuiat dulapul și le-a dat banii. Ei i-au legat mîinile și gura cu lipici și au lăsat-o pe pat. Au ieșit din casă prin ușa de la intrare. Banii erau la dînsul și s-au dus în acea noapte prin s. Gornoe, raionul Strășeni, la Chișinău. Cînd au numărat banii erau vreo 1500 de euro și 2000 de dolari SUA. La Chișinău au împărțit banii egal. Nici el, nici Cuciurca nu au amenințat-o pe H.P. că-i vor tăia gîtul, ci doar i-au spus ca să le dea banii și să nu se adreseze la poliție. Inculpatul Cuciurca I., fiind audiat în cadrul anchetei judecătorești, a dat declarații similare, precizînd că bătrînei i-au spus că nimeni nu-i va face nimic dacă va spune unde-s banii. El n-a știut și nu a văzut că în timpul crimei Ursu I. avea cuțitul la sine.

Atragem atenția instanței că ambii inculpați, fiind audiați de către procuror în calitate de învinuiți în cadrul urmăririi penale, în prezența avocaților, au declarat că au amenințat-o pe bătrînă cu moartea, spunîndu-i că o vor tăia cu cuțitul. Solicit instanța

să pună aceste declarații la baza sentinței, deoarece inculpații nu au putut explica judecății de ce și-au schimbat depozițiile, confirmând totodată că în timpul audierii de către procuror, față de ei nu au fost aplicate nici un fel de presiuni.

Mai mult ca atât, partea vătămată, în declarațiile făcute atât organului de urmărire penală, cât și în fața instanței judiciare, a indicat că jefuitorul care a căutat în cuptor, a amenințat-o că dacă nu spune unde sunt banii, ei o vor tăia. Ea a hotărât să dea banii, deoarece îi fusese pus cuțitul la coaste. După ce infractorii au plecat, ea și-a dezlipit lipiciul cu care a fost legată și din cauza căruia pielea de pe față i-a fost traumatată și s-a învenit. Le-a dat bani în sumă de 2000 dolari și 1500 euro. La poliție s-a adresat pe data de 8 august 2002, adică cu întârziere, deoarece se temea. Între timp nu a comunicat nimănui despre cele întâmplate, fiindcă avea frică și era în stare de șoc.

Fiind audiată în calitate de martoră, U. Z. a declarat că pe data de 3 august 2002 a văzut-o pe H.P. care se simțea rău și avea niște pete pe față, de parcă s-ar fi opărit.

Din declarațiile ambilor inculpați și ale martorilor T. V. și L. E. reese că după săvârșirea infracțiunii inculpații, aflându-se în or. Vadul lui Vodă și în or. Chișinău, au cheltuit banii dobândiți pe cale criminală procurându-și îmbrăcăminte, două telefoane mobile, un centru muzical „AIWA”, un autoturism de model „BMW” seria 3, bijuterii, pe distracții. Deoarece Cuciurca I., conducând autoturismul „BMW”, a comis un accident rutier, a deteriorat acest autovehicul. La momentul identificării inculpaților, toate bunurile materiale, procurate din mijloace bănești dobândite pe cale criminală, au fost deja înstrăinate de către inculpați și organele de drept nu au depistat la făptuitori nici un fel de bunuri materiale.

În afară de declarațiile nominalizate, vina inculpaților Cuciurca I. și Ursu I. de săvârșirea sustragerii în proporții deosebit de mari este confirmată și prin alte probe acumulate în cadrul urmăririi penale și examinate pe parcursul anchetei judiciare și anume:

▶ *prin procesul-verbal de cercetare la fața locului, prin care se confirmă că un geam de la fereastra casei cet. P. Homenco este spart;*

▶ *prin procesele-verbale de precizare și verificare a declarațiilor învinuiților Cuciurca I. și Ursu I. la locul infracțiunii în care se descrie cum aceștea au arătat locul pe unde au pătruns în locuința cet. H.P., unde au atacat-o pe victimă, de unde partea vătămată a scos și le-a dat banii ceruți.*

Referindu-mă la încadrarea juridică a acțiunilor lui Cuciurca Ion și Ursu Ion, consider că ele au fost calificate just în baza art. 123¹ Cod penal al R.Moldova din 24 aprilie 1961, deoarece este dovedit cu certitudine că ei au sustras bunuri din avutul proprietarului în proporții deosebit de mari prin tâlhărie și anume printr-un atac asupra persoanei înfăptuit în scopul însușirii bunurilor, însoțit de amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viață și sănătate, săvârșit în urma înțelegerii prealabile de către un grup de persoane, prin pătrundere în locuință, cu utilizarea unui obiect folosit în calitate de armă și soldat cu cauzarea unei pagube materiale a cărei valoare depășește de 1500 de ori mărimea salariului minim în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii.

De asemenea consider că acțiunile inculpatului Cuciurca Ion urmează a fi încadrate și în baza art. 208 alin.(1) Cod penal al R.Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, conform indicilor: atragerea minorilor la activitatea criminală săvârșită de o persoană care a atins vârsta de 18 ani.

Calificarea urmează a fi făcută anume în baza art. 208 alin.(1) Cod penal din 18 aprilie 2002, deoarece, în comparație cu sancțiunea prevăzută de art. 224 alin. 1 Cod penal din 24.03.1961, norma penală nouă a redus limita minimă a pedepsei, lăsând limita maximă neschimbată, adică a ușurat pedeapsa și astfel în conformitate cu art. 10 Cod penal în vigoare, o astfel de normă legală are efect retroactiv.

În ceea ce privește personalitatea inculpatului Cuciurca Ion e de menționat că la 24.10.2001 el a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 119 alin. 3 Cod penal de către Judecătoria Orhei la 5 ani privațiune de libertate, însă conform art. 2 al Legii din 10.08.2001 privind amnistia în legătură cu aniversarea a X-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a fost absolvit de pedeapsă. Tot el, la 5.08.2003 a fost condamnat de către Judecătoria Orhei în baza alin.1 art. 96 Cod penal din 24.03.1961 la amendă în mărime de 50 salarii minime. La moment antecedentele penale sunt stinse.

La locul de trai, inculpatul Cuciurca I. se caracterizează negativ. A fost sancționat administrativ pentru încălcări ale ordinii publice. În stare de ebrietate e predispus să comită crime grave. Este o persoană energică, agresivă și principală, care știe oricând să-și apere cu fermitate punctul său de vedere. După caracter este sangvinic. Nu este căsătorit și nu are nici o ocupație. În evidența medicului psihiatru și a narcologului nu se află. Inițiator al săvârșirii infracțiunii în cauză a fost anume Cuciurca Ion și, cunoscând faptul că Ursu Ion este minor, l-a atras la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave.

Inculpatul Ursu Ion la domiciliu se caracterizează pozitiv. Locuiește cu mama și tatăl vitreg. Se bucură de stimă și respect în mijlocul semenilor săi. Are un caracter liniștit. Nu face abuz de băuturi alcoolice. Nu este căsătorit, fără loc de muncă. Anterior nu a fost tras la răspundere penală. E necesar de luat în considerație faptul că, deși Ursu Ion era minor, el a avut totuși un rol important la comiterea infracțiunii. Anume el în scopul săvârșirii atacului tâlhăresc a luat cu sine cuțitul. Când partea vătămată a încercat să-i inducă în eroare despre locul aflării banilor, anume I.Ursu i-a arătat cuțitul, influențând asupra psihicului victimei și determinând-o să transmită banii inculpaților.

Ca circumstanță agravantă pentru ambii inculpați servește faptul că infracțiunea a fost comisă în privința unei persoane care se afla în stare de neputință. Anume vârsta înaintată – 77 ani, nu-i permitea victimei H.P. să opună rezistență infractorilor. Inculpații au fost conștienți de acest fapt și au profitat de el la săvârșirea infracțiunii.

Deși sunt mai multe circumstanțe agravante, acestea își găsesc reflectare în articolele părții speciale a Codului penal incriminate inculpaților și ele nu trebuie luate în considerație în mod suplimentar la stabilirea pedepsei pentru infracțiunile date.

Pentru inculpatul Ursu Ion au fost stabilite următoarele circumstanțe atenuante:

- ▶ săvârșirea infracțiunii de către un minor, deoarece la momentul comiterii crimei avea vârsta de 17 ani;
- ▶ recunoașterea vinei și căința sinceră;
- ▶ repararea parțială benevolă a pagubei pricinuite. Fără nici o presiune din partea cuiva sau a organelor de drept a restituit o parte din valoarea prejudiciului cauzat și anume 700 dolari SUA.

În privința inculpatului Cuciurca Ion nu au fost stabilite circumstanțe atenuante, deoarece el nu și-a recunoscut integral vina, inclusiv nu a recunoscut că la săvârșirea infracțiunii a fost aplicat cuțitul și că I.Ursu la momentul dat era minor. De asemenea, pe parcursul procesului penal, inculpatul I.Cuciurca nu a dat dovadă că încerca să se corecteze și că manifestă o căință sinceră.

Nu poate servi ca o circumstanță atenuantă pentru I.Cuciurca împrejurarea că a fost restituită parțial dauna părții vătămate, deoarece, după cum a menționat în ședința judiciară H.P., o parte din banii sustrași au fost întorși de către mama inculpatului I.Ursu.

Cauzele și condițiile care au favorizat săvârșirea infracțiunii:

- ▶ personalitatea inculpaților și caracteristica lor psihologică: lăcomia și parazitismul;
- ▶ metodele de comitere a infracțiunii: inculpatul I.Cuciurca a ales cu precauție o victimă care din cauza stării sale fizice și psihice, cu foarte mare greu ar fi putut să li se opună și care nu-i putea recunoaște pe inculpați, deoarece aceștia au acționat pe timp de noapte și cu măști pe față;
- ▶ personalitatea victimei, care a dat dovadă de lipsă de vigilență, păstrînd sume mari de bani la domiciliu, deși locuiește de una singură, a manifestat naivitate, risc și credulitate, comunicînd mai multor vecini de-ai săi că primește bani din străinătate de la rudele sale apropiate.

Astfel, pentru profilaxia unor asemenea crime este necesară instruirea și educația victimologică a persoanelor vulnerabile prin diferite metode.

O altă măsură de profilaxie o constituie intensificarea activității de prevenire și curmare a infracțiunilor contra proprietății și a celor de violență, atît din partea organelor de drept, cît și din partea cetățenilor de rînd. De asemenea este necesar a informa cetățenii despre toate cazurile de tîlhărie și alte atentate asupra proprietății, comise pe un anumit teritoriu, instruindu-i asupra modului de comportare în cazul întîlnirii cu criminali.

Deoarece după comiterea infracțiunii a intrat în vigoare noul Cod penal și normele părții generale sunt mai favorabile, fiind posibilă

aplicarea unei pedepse sub limita minimă a sancțiunii, consider oportună aplicarea normelor Codului penal actual față de inculpatul Ursu Ion, în baza principiului retroactivității legii penale.

Astfel, pornind de la faptul că Ursu Ion își recunoaște vinovăția și se căiește de cele comise, că a săvîrșit infracțiunea fiind minor, că parțial este restituită paguba materială și apreciind aceste circumstanțe ca excepționale, consider posibilă stabilirea pentru acesta a pedepsei în baza art. 123¹ Cod penal din 1961 cu aplicarea art. 79 Cod penal din 2002.

La stabilirea pedepsei pentru Cuciurca Ion este necesar a ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de faptul că ea este intenționată, că a fost comisă în scop de profit, că au fost cauzate daune materiale în proporții deosebit de mari, de personalitatea inculpatului care are o vîrstă tînră, nu are antecedente penale, se caracterizează negativ; de circumstanța agravantă stabilită; de faptul că corectarea și reeducarea lui poate fi efectuată numai în condițiile privațiunii de libertate.

Din motivul că infracțiunea prevăzută de art. 123¹ Cod penal din 1961 este din categoria celor deosebit de grave, în conformitate cu art. 72 Cod penal din 18 aprilie 2002, regimul executării privării de libertate se va stabili în penitenciar de tip închis pentru ambii inculpați.

În consecință solicit:

A-l declara pe Ursu Ion Nicolae culpabil de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 123¹ Cod penal, în redacția Legii din 24.03.1961, și de a-i stabili, cu aplicarea art. 79 Cod penal din 18 aprilie 2002, pedeapsă sub formă de opt ani închisoare în penitenciar de tip închis, fără confiscarea averii și fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate; A-l declara pe Cuciurca Ion Iurie culpabil de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 123¹ Cod penal, în redacția Legii din 24.03.1961, și a-i stabili pedeapsa sub formă de 13 ani închisoare, fără confiscarea averii și fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. A-l declara pe Cuciurca Ion Iurie vinovat și de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 208 alin.(1) Cod penal din 18 aprilie 2002 și a-i stabili pedeapsa sub formă de 2 ani închisoare. În baza art. 39 Cod penal din 24.03.1961, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă de 14 ani închisoare în penitenciar de tip închis.

A admite acțiunea civilă și a încasa în mod solidar de la Cuciurca Ion și Ursu Ion în beneficiul cet. H.P. 700 dolari SUA și 1500 euro sau echivalentul lor în lei moldovenești la momentul plății.

Consider că sentința de condamnare în prezenta cauză penală va fi o preîntîmpinare serioasă atît pentru inculpați, cît și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni și va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția Republicii Moldova sunt apărute, iar violarea lor este contracarată și pedepsită.

PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA LEGISLAȚIEI FEDERALE A SUA DESPRE CONFLICTUL DE INTERESE.

In cadrul bursei Fulbright oferită de Guvernul SUA dna L.Miculet a efectuat studiul privind analiza comparativă a legislației federale al SUA și Moldovei despre combaterea crimei economice și corupției, unele repere ale cărui le publicăm astăzi.

În mecanismul anti-corupție al SUA un rol crucial îl joacă legislația privind conflictul de interese, inclusiv cea penală. Funcționarii publici sînt obligați să folosească cunoștințele și talentul lor în beneficiul public. În același timp societatea civilă dorește ca funcționarul public să-și îndeplinească obligațiile de serviciu cinstit și imparțial, fără ca persoane, organizații sau altceva din anturajul lor să profite de postul lui. Succesul activității funcționarilor publici depinde și de integritatea lor, de aceea agențiile în care aceștea activează pot considera în unele circumstanțe impropriu participarea lor la unele însărcinări care ar putea crea un conflict de interese. Pentru a evita conflictul de interese legislația în vigoare prevede restricțiile respective. În marea majoritate aceste prevederi se reduc la: declarații financiare (de venituri), cadouri și călătorii, venituri și activități în afara serviciului public, angajarea rudelor (nepotismul), restricții la achiziții, utilizarea proprietății și informației Guvernului, activitatea politică a oficialilor publici.

Conform legislației menționate angajații publici sînt obligați de a respecta un șir de norme etice care se reduc la cerința de a nu folosi oficiul public sau funcția publică în interesul propriu, de a acționa imparțial, și de a evita orice acțiuni care ar pune la îndoială respectarea normelor etice, integritatea guvernului. Ele prevăd mai multe componente nu numai în cadrul serviciului public, ci și după terminarea lui. Legislația privind conflictul de interese de obicei se aplică față de oficiali și pe parcursul a cel puțin unui an după plecarea din funcție.

De fapt, se poate vorbi de următoarele stadii ale conflictului de interese: evitarea, declararea și retragerea. Este elaborat un mecanism de evitare sau soluționare a situațiilor de conflict de interese care se reduce în principiu la următoarele: calificarea sau decalificarea din oficiu, declararea interesului personal, codurile de conduita, restricțiile la post angajare, mecanismele de aplicare a legislației (inclusiv existența normelor penale).

Oficialul public este obligat în cazul unui potențial conflict de interese sau existenței lui deja de a raporta imediat despre el. Există mai multe variante de evitare de către angajat a conflictelor de interese potențiale. Astfel în cazul cînd angajatul presupune că este în stare de conflict de interese el urmează să facă o notă în scris descriind potențialul conflict superiorului său care este în drept de a soluționa conflictul, dacă e posibil de a transmite cazul unui angajat care nu este în situație de conflict. În acest caz vor fi studiate toate

Larisa MICULEȚ

Procuror, șef secție investigații financiar-economice a Procuraturii Generale

circumstanțele privind gravitatea chestiunii și impactul ei asupra drepturilor sau intereselor a oricărei persoane sau publicului general, dacă oficialul are sau a avut relații profesionale sau financiare cu partea interesată și dacă da cît de semnificativă a fost relația. Astfel remediile de bază sînt : autorecuzarea, renunțarea organizației, ieșirea din parteneriat în unele cazuri, contractul de „blind trust”. Angajatul poate să nu participe într-o problemă care l-ar putea pune în situația de conflict și asta se numește recuzare, angajatul poate obține o renunțare de la agenție sau o demitere din funcție. Varianta potrivită depinde de situația concretă. Unele agenții, prin reglementări suplimentare, pot interzice sau restrînge deținerea unor anumite interese financiare de către toți angajații sau un grup, sau pot introduce unele restricții privind copiii sau soțiile lor. Angajatul poate obține o renunțare (waver) numai în cazul în care face o notă în scris oficialului responsabil de numirea lui în termenul prevăzut și oficialul determina că interesul financiar nu este așa de substanțial ca să afecteze integritatea serviciului angajatului. Renunțarea urmează a fi

făcută în scris.

Una din componentele cheie ale mecanismului privind prevenirea conflictului de interese este cerința despre declararea interesului financiar personal. Declarațiile despre venituri au menirea de a spori încrederea publicului în activitatea oficialilor publici, în același timp au drept scop identificarea potențialelor conflicte de interese și evitarea lor întru beneficiul publicului, dar și al angajatului, depistarea și selectarea persoanelor care din acest criteriu nu pot fi angajate în serviciul public, precum și oferirea posibilității de a judeca despre activitatea funcționarilor publici prin prisma interesului financiar din exterior.

O categorie de angajați publici de rang înalt din cele trei ramuri ale puterii (circa 20.000 angajați federali) specificați în legislație și care dețin unele funcții înalte în stat completează un formular public. El este completat la numirea în funcție, anual și la părăsirea oficiului. Raportul public conține informația despre orice profit din proprietatea ce-i aparține care este în comerț sau business, ori în investiții, ori veniturile din proprietăți imobiliare, capital, titluri, hîrtii de valoare, contracte pe viitor, veniturile agonisite, beneficiile de pensionare, onorăriile și alte venituri neinvestite, responsabilități ca credite de la anumiți membrii ai familiei, ipoteca pentru locuința personală, automobil, mobilă și altele, înțelegerile și contractele privind angajarea pe viitor, funcții din afară (în alte organizații).

Ceilalți angajați de rang mediu din cele trei ramuri ale puterii, care au responsabilități în sectoare foarte sensibile ca contractarea, achizițiile, administrarea garniturilor și licențelor, reglementarea sau exercitarea auditului întreprinderilor nonfederale completează un formular unic care diferă de cel public prin informația care se include, ultima conținînd mai puține date. Spre exemplu, nu se include informația privind veniturile din conturile bancare etc. El este completat de angajații noi, precum și anual.

Raportul menționat conține compartimente care urmează a fi completate despre avere (bunuri) și venituri, obligații (datorii), funcțiile din afară, acorduri sau aranjamente, cadouri sau rambursări din călătorii. În unele cazuri pentru evitarea conflictului de interese angajaților li se cere la acceptarea unor funcții să-și scoată investițiile din proprietățile

de care dispun și să le reinvestiească în categoriile admisibile pentru ei.

Există și alte formulare care conțin informație financiară și de alt gen și care urmează a fi completată de către potențialul angajat într-o funcție publică, cum ar fi: Declarația de date a personalului Casei Albe, Chestionarul pentru o poziție în Securitatea Națională și Chestionarul pentru confirmare de către Comitetul Senatului. Procedura de numire de către Președintele țării în funcțiile ce cer confirmarea Senatului implică prin lege completarea declarațiilor publice financiare. Ele sînt studiate înainte de numirea în funcții de către Casa Albă, agențiile în care nominantul va activa, de către Oficiul de Etică Guvernamentală, care este responsabil de concluzia finală pe acest raport și de transmiterea lui Senatului.

De asemenea Oficiul de Etică Guvernamentală elaborează și editează Îndrumare privind completarea formularelor, există un șir de alte publicații care sînt destinate a-i ajuta pe oficialii publici să evite conflictul de interese.

Conform legislației agențiile respective determină persoanele care vor completa formularele pornind de la prevederile generale stipulate de lege. Regula generală prevede că angajatul care intră în serviciul public în timp de 30 de zile urmează să completeze formularul pentru perioada de 12 luni precedente, apoi deja ca angajați al agenției urmează să completeze formularul anual. Agențiile pot extinde termenul pînă la 90 zile în cazul existenței unor circumstanțe motivate și pot întreprinde măsuri de constrîngere în cazul eșecului de a completa formularul sau introducerii datelor false în el. Formularul în cauză fiind unul confidențial este protejat și utilizat doar în scopurile prevăzute direct. Ele de obicei se țin într-un seif închis și sînt transmise cu precauție doar personalului autorizat care are acces la ele. Informația generală privind datele despre angajat se reduce la numele și prenumele angajatului, funcția ocupată, gradul de salarizare după care se determina cine completează formularul respectiv, statutul de raportare (angajat nou sau raport anual), agenția unde activează, telefonul de serviciu, data numirii în funcție, semnătura angajatului și data completării, data primirii formularului de către agenție, informația privind examinarea în prealabil a formularului, informația despre examinarea finală, comentării. Formularul este examinat pentru a se determina dacă este completat corect și a depista conflictele de interese și acest lucru este certificat prin semnătura examinatorului. Legislația prevede că formularul urmează a fi examinat pe parcursul a 60 de zile de la data remiterii lui. În cazul depistării unui conflict potențial se propun măsurile de remediere a lui. De asemenea, angajatului i se explică cum să evite în continuare astfel de situații. Reglementările în vigoare prevăd unele scutiri care permit angajaților să

participe la diverse fonduri de susținere reciprocă, planurile de beneficiere a angajaților, procurarea hîrtilor de valoare etc., dar care să nu pună în pericol respectarea normelor etice.

Conflictul de interese al judecătorilor este reglementat prin Codul de conduită al Judecătorilor SUA, care îi obliga pe aceștia de a se autorecuza în cazul în care ei, soții sau copii minori au un interes financiar sau există alte considerente cunoscute de ei care ar putea pune la îndoială imparțialitatea lor. Judecătorului i se dă pentru completare un chestionar din 3 compartimente, care reflectă potențialele conflicte de interes și scopul acestor chestionare este de a ajuta judecătorii să scoată la iveală potențialele conflicte de interese.

Legile despre conflictul de interese au jucat un rol pozitiv în SUA, deși există și un șir de critici la adresa conținutului lor, în special privind declarațiile financiare. Astfel se consideră că declarația financiară completată de către oficialii publici este foarte voluminoasă, creînd chiar mari dificultăți la completarea ei. Ulterior ea îi ține ostatici din motivul ca nu cumva ceva să fi fost completat greșit în formular. Mulți candidați la funcții publice din cauza necesității declarării veniturilor pentru evitarea conflictului de interese nu acceptă serviciul public, alții au părăsit funcțiile ocupate în dată ce au auzit de legea în cauză, ca să nu aibă ulterior restricții la angajare.

La moment în SUA există opinii exprimate de mai mulți oficiali potrivit cărora deși scopurile inițiale ale declarațiilor financiare nu s-au schimbat, totuși ele pot fi atinse prin prezentarea unei informații mai restrînse, fapt care ar facilita completarea lor. De menționat că un șir de schimbări au fost deja efectuate, modificîndu-se cerințele privind informația ce urmează a fi indicată. Spre exemplu, din formular a fost scoasă informația privind suma depozitelor bancare, valoarea monetară a bunurilor, a acțiunilor deținute etc.

Conform legislației în vigoare nepotismul este o formă de conflict de interese. Deși noțiunea este folosită mult mai larg, ea presupune de fapt situația în care o persoană folosește puterea sa publică pentru a obține o favoare, de cele mai dese ori o funcție pentru membrul familiei sale. Scopul este nu de a interzice membrilor familiei să lucreze împreună, ci de a exclude posibilitatea ca un oficial să favorizeze un membru al familiei. Nepotismul creează conflicte de interese atunci cînd un membru al familiei este în subordinea directă a altui membru al familiei. Se menționează că nimeni nu va fi discriminat la angajare în cazul în care este calificat și cei mai buni vor fi selectați. Pentru a evita nepotismul urmează a numi în funcții după criteriul imparțialității, pe bază de concurs, prin procedura deschisă.

Legislația privind conflictul de interese nu se referă doar la etapa de angajare în serviciul public dar este în vigoare pe toata durata serviciului și în unele cazuri chiar după

Celebra emisiune TV "Meet the Press", difuzată pe postul NBC de peste 57de ani, este un reper al principiilor democratice în SUA. L.Miculeț împreună cu realizatorii emisiunii; În centru - Tim Russert, moderatorul emisiunii.

terminarea lui. În cazul părăsirii serviciului, pensionării sau demisionării din funcție sînt instituite un șir de restricții pentru post-angajare, astfel ca funcționarul să nu derive foloase pentru sine în urma utilității informației confidențiale la care a avut acces sau în urma asocierii lui cu Guvernul. Aceste restricții se referă și la cei care pleacă din serviciu și la cei care rămîn, astfel ca foștii lor colegi să nu aibă avantaje nejustificate. Oficialul urmează să cunoască sensul legislației despre conflictul de interese care urmărește un singur scop: ca deciziile luate de el să fie dezinteresate, el urmează să declare imediat despre potențialul conflict superiorului și superiorul să ia măsuri prompte.

Angajaților li se interzice de a primi cadouri pentru activitatea ce ține de serviciu său, de

a face cadouri scumpe superiorilor, de a utiliza informația confidențială pentru satisfacerea interesului privat, folosirea proprietății statului în interes personal.

Învinuirile privind conflictul de interese, conform legislației penale, sînt mai mici pe scara culpabilității decît mita. Deși există propuneri de a decriminaliza aceste acțiuni prevederile în cauză sînt în vigoare și servesc drept un mecanism eficient în combaterea conflictului de interese. Răspunderea penală survine pentru acțiunile ce afectează interesul financiar personal, încălcarea restricțiilor pentru foștii angajați publici din executiv și legislativ, primirea salariilor sau altor remunerații din alte surse decît al Guvernul SUA. Aceste învinuiri rar se aplică singure. Ele se folosesc în două cazuri majore: o învinuire privind conflictul de interese este de obicei adăugată la învinuirea de corupție. Ele constituie și o bază pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției în cazurile unei învinuiri de mită cu probe foarte slabe.

NEWS FLASH

Un grup de lucrători ai organelor de drept din țară au efectuat o vizită de lucru în SUA în perioada 27 martie -18 aprilie 2004, în cadrul programului Guvernului SUA „International Visitors”. Vizita a fost posibilă în urma invitației Ambasadei SUA în Republica Moldova.

Obiectivul vizitei l-a constituit familiarizarea cu metodele de investigare și urmărire penală a crimelor economice și financiare, sistemul judiciar, tehnicile și tehnologiile recente de investigare a cazurilor de corupție, a crimelor economice și financiare din SUA.

Membrii delegației au efectuat vizite de documentare în instituții publice ca: Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Grupul Internațional de Combatere a Cimelor Financiare, Departamentul Antidrog, Departamentul de poliție din or. Seattle, Curtea Federală și Oficiul avocaților din or. New Orleans, Louisiana; oficiul grupului de lucru „El Dorado” al Ministerului Securității Naționale din New York, etc. Membrii delegației au avut întâlniri neformale cu reprezentanții ABACEELI, reprezentanții organizațiilor neguvernamentale a fiecărui stat, membrii societății civile.

Potrivit lui Tudor Suveică, procurorul Procuraturii Anticorupție și Conducerea Urmăririi Penale (PACUP), fiecare membru al delegației a acumulat un volum important de informații despre sistemul și specificul activității organelor de drept din SUA, un interes aparte prezentând modul de aplicare uniformă a legislației la nivel federal.

Pentru lucrătorii PACUP – membri ai delegației, deplasarea dată a fost deosebit de utilă, deoarece exercitând funcția de conducere a urmăririi penale a cauzelor ce țin de comiterea infracțiunilor de către persoane cu funcții de răspundere, au făcut cunoștință cu metodele avansate, utilizate și verificate deja în practică la exercitarea urmăririi penale al acestui gen de infracțiuni. O atenție sporită a fost acordată problemelor și metodelor descoperirii și cercetării crimelor economice.

Membrii delegației le-au fost înmănat materiale didactice, care, în opinia dlui T. Suveică, vor fi utile în activitatea zilnică a participanților la această vizită.

MOLDOVA – STAT MEMBRU AL GRECO

Combaterea corupției a devenit în ultimul deceniu una din direcțiile prioritare de preocupare ale multiplelor organisme internaționale, inclusiv ale Consiliului Europei. Conștientizând faptul, că corupția reprezintă o amenințare gravă principiilor și valorilor fundamentale ale Consiliului Europei, subminează încrederea cetățenilor în democrație, aduce atingere supremației dreptului, neglijează drepturile omului și pune în pericol progresul social și economic este adoptat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei Programul de Acțiuni contra corupției.

Analizând rezultatele acestuia expertii Consiliului Europei ajung la concluzia, că combaterea corupției trebuie să poarte un caracter multiramural și s-a decis formarea unui grup de experți în domeniu din diferite state, care au drept scop elaborarea unor mecanisme pan-europene de contracarare și luptă cu corupția, numit Grupul Multidisciplinar privind corupția (GMC). Moldova a fost reprezentantă cu succes în acest grup de fostul anchetator pentru cauze excepționale al Procuraturii Generale, actualul judecător la CEDO dl. S.Pavlovschi. O primă experiență a acestui grup a fost elaborarea celor 20 Principii directorii în combaterea corupției, aprobate prin Rezoluția (97) 24 a Comitetului de Miniștri al CE din 6 noiembrie 1997, care au stat la baza elaborării de către același grup a Convenției Europene penale de corupție.

Doar abordarea teoretică a problemei devine insuficientă și se caută modalități de punere în aplicare a acestor principii, de aceea la 5 mai 1998 Comitetul de Miniștri a instituit GRECO (Grupul de state contra corupției) sub forma unui Accord parțial și lărgit, al cărui sarcină este anume de a supraveghea respectarea acestor principii directorii, cât și de a pune în aplicare instrumente juridice internaționale adecvate. Moldova a aderat la GRECO în iunie 2001, iar din mai 2002 reprezentantul nostru participă regulat la lucrările acestui organism internațional.

CARE ESTE OBIECTIVUL ACESTUI ACORD?
GRECO a fost conceput de statele membre ale Consiliului Europei în scopul căutării unor răspunsuri comune la dificilele probleme puse de corupție și criminalitatea organizată, ca un instrument suplă și eficace cu misiunea de a controla aplicarea principiilor directorii de combatere a corupției cât și de transpunere în practică a instrumentelor juridice internaționale adecvate.

Cornelia VICLEANSCHI
Procuror, șef de secție

În prezent 36 state sunt membre la GRECO, printre care și SUA. La acest acord pot adera nu numai statele membre ale CE, ci oricare stat, care ratifică Convenția penală și cea civilă de corupție.

GRECO, în conformitate cu Statutul său, are drept scop de a ameliora capacitatea membrilor săi de a lupta cu corupția, supraveghind ca aceștea să aplice în practică angajamentele asumate în acest domeniu.

Totodată el contribuie la identificarea lacunelor și insuficiențelor din dispozitivele naționale ce vizează prevenirea și combaterea corupției, care pentru a fi depășite trebuie să fie urmate de inițierea unor reforme legislative, instituționale, cât și de implementarea unor practici diverse de contracarare a corupției.

După cum am menționat mai sus, GRECO a instituit în statutul său (art.10-16) procedura de evaluare individuală a statelor-membre. În prezent a luat sfârșit primul ciclu de evaluare a statelor-membre, și din 2003 a demarat cel de al doilea ciclu. Prima evaluare s-a fondat pe 3 din cele 20 Principii directorii.

PRINCIPIUL 3: persoanele însărcinate cu prevenirea, anchetarea, urmărirea și sancționarea infracțiunilor de corupție, statutul lor juridic, atribuțiile, mijloacele de obținere a probelor, independența și autonomia lor;
PRINCIPIUL 7: specializarea persoanelor sau organismelor, responsabile de combaterea corupției, mijloacele de care ei dispun;
PRINCIPIUL 6, imunități față de anchete, urmărire și sancționare în infracțiunile de corupție.

Procedura de evaluare, identică practic pentru ambele cicluri de evaluare, se desfășoară în modul următor:

Statului i se transmite spre completare un chestionar, compus din aproximativ 65 întrebări, care după completare cu anexarea tuturor textelor legislative sau a reglementărilor, citate în răspunsuri, se expediază Secretariatului GRECO. După aceasta un grup din 3 evaluatori-experti din diferite state, condus de reprezentantul Secretariatului GRECO, sosește în stat și timp de o săptămână are întâlniri de divers nivel cu persoanele abilitate cu anume funcții în procesul de prevenire și combatere a corupției. După vizită se încheie de către evaluatori un raport, care se discută la ședințele în plen ale GRECO. Discuțiile nu sunt generale ci foarte concrete, axate pe aceleași probleme, dar care au drept scop să scoată în evidență deficiențele existente, ca în ultimă instanță statului evaluat, reieșind din partea analitică a raportului prezentat de evaluatori și discuțiile din plen, să i se facă propuneri privind înlăturarea lacunelor și insuficiențelor depistate.

Discuțiile de la GRECO sunt foarte aprigi uneori, foarte detaliate, chiar

controversate, iar raportul asupra statului evaluat, care are loc în prezența nu numai a tuturor delegațiilor la GRECO, ci și a experților, care au făcut evaluarea. Discutarea unui raport durează de obicei o zi jumate de lucru sau chiar două.

GRECO nu se limitează doar la constatări ci recomandări doar pe hîrtie, ci dispune de un mecanism de verificare a punerii în aplicare de către stat a recomandărilor făcute. Astfel, după 18 luni din ziua adoptării raportului statul este obligat să prezinte un raport de situație, prin care să dea dovadă despre transpunerea în viață a celor decise de GRECO. Anumiți experți vor studia starea de fapt și se va întocmi un raport de conformitate, care va fi supus unei dezbateri în ședința plenară GRECO și se vor trage anumite concluzii, în dependență de care pot fi aplicate anumite măsuri reprobatorii (inclusiv excluderea din GRECO) față de statul ce nu a urmat recomandările făcute. Explicațiile în cauză chiar foarte detaliate au drept scop nu numai să vă familiarizeze cu modul de a activa a acestui comitet de lucru al CE, ci să demonstrăm că aderarea Republicii Moldova la acest acord implică mai multe obligații, care trebuie respectate și demonstrează, cred, voința politică a statului de a combate corupția.

După aderarea Moldovei și desemnarea reprezentantului său, GRECO a numit un grup de evaluatori pentru Republica Moldova, și anume pe Octavian Lupescu, procuror în Procuratura Națională Anti-corupție din România, Carlos Pascoal, Inspector-șef la Poliției Judiciare din Portugalia și Claire Huberts, consilier în Ministerul Justiției al Belgiei. Vizita de evaluare a avut loc între 1-4 octombrie 2002.

În urma discuțiilor avute, la 30 septembrie 2003 a parvenit proiectul final de raport, care a fost expedit tuturor membrilor GRECO, iar la 13 (!) octombrie 2003 s-a început discutarea acestuia și la 17 octombrie a fost adoptată în a doua lectură varianta lui finală. Aș vrea să subliniez,

că în raport se descrie situația existentă la data vizitei, schimbările ce au avut loc ulterior nu se iau în considerație, ci se face o mențiune în josul paginii.

Discutarea a început cu prezentarea de către evaluatori a aprecierii lor a problemelor, pe care le-au studiat în Moldova, apoi delegației țării și s-au pus câte 5 întrebări de către reprezentanții delegațiilor Spaniei și Albaniei (întrebările și răspunsurile sunt în materialele ședinței GRECO la Procuratura Generală). După acest preambul are loc discutarea fiecărui punct inclus în raport. Pe marginea acestora au fost puse foarte multe întrebări, deoarece discutarea acestuia s-a încheiat abia la sfârșitul zilei de 14 octombrie.

Analizând și generalizând cele prezentate de evaluatori, discuțiile avute pe marginea raportului în cadrul GRECO, aș vrea să subliniez, că Moldovei i s-a creat de acum o imagine nu dintre cele mai favorabile, atunci când se vorbește de corupție. Ca concluzie generală atît în raport cît și în discuții s-a expus faptul, că în Republica Moldova există un cadru legal și instituțional axat spre prevenirea și combaterea corupției, dar sunt necesare mecanismele de transpunere a acestora în practică, cît și o politică generală statală de prevenire a corupției, cu implicarea atît a autorităților publice, cît și a societății civile. În acest sens au fost făcute recomandările GRECO pentru Moldova, care trebuie puse în aplicare pînă la 30.06.2005. În iunie 2005 va trebui prezentat un raport detaliat despre măsurile luate pentru a transpune în viață aceste recomandări.

Aprecierea generală asupra prezentării noastre la discuții și întrebări a fost destul de pozitivă, fapt subliniat atît de Președintele GRECO cît și de Secretarul executiv. Raportul în cauză cît și toate materialele pot fi găsite pe site-ul www.greco.coe.int.

Abordarea de către membrii GRECO a respectării recomandărilor sale este una foarte severă și discuțiile pe marginea aprecierii conformității celor recomandate măsurilor luate de stat sunt uneori destul de aprinse. Pînă în prezent unicul stat care a pus în aplicare toate (!) recomandările GRECO este România, pe cînd Gruzia din motivul neexecutării majorității recomandărilor este obligată să prezinte la fiecare ședință în plen o informație despre activitățile desfășurate în vederea respectării obligațiilor asumate.

Din 2003 a început derularea celui de al doilea ciclu de evaluare, care se va baza pe următoarele criterii din cele 20 de Principii Directorii de combatere a corupției, adoptate de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei prin Rezoluția (97) 24 din 6 noiembrie 1997:

PRINCIPIUL 4 – a lua măsurile corespunzătoare în vederea sechestrării și confiscării bunurilor provenite din corupție,

PRINCIPIUL 5 - de a lua măsurile corespunzătoare în vederea evitării cazurilor, în care persoanele juridice ar servi drept paravan (ecran) la mascarea (ascunderea) infracțiunilor de corupție;

PRINCIPIUL 8 - a asigura ca legislația fiscală și autoritățile care au sarcina de a le aplica să contribuie la combaterea corupției într-un mod eficient și coordonat, printre altele de a nu acorda prin lege sau practică deduceri fiscale a comisioanelor nelegale sau a altor cheltuieli legate de acte de corupție;

PRINCIPIUL 9 - a veghea asupra faptului ca în organizarea, funcționarea și procesele decizionale ale administrațiilor publice să se țină cont de necesitatea combaterii corupției, în special prin asigurarea unui înalt grad de transparență compatibil cu eficiența activității lor;

PRINCIPIUL 10 - a asigura ca regulile privind drepturile și obligațiunile agenților publici să țină cont de exigențele combaterii corupției și să prevadă măsuri disciplinare corespunzătoare și eficiente; a favoriza în acest sens elaborarea unor instrumente potrivite, cum ar fi codurile de conduită, care ar preciza comportamentul scontat al agenților publici;

PRINCIPIUL 19 - a asigura, că în toate aspectele de combatere a corupției, se iau în considerație legăturile posibile ale acesteia cu criminalitatea organizată și "spălarea banilor", cît și 3 articole (nr. 13, 14, 18, 19 și 23) din Convenția Europeană penală de corupție pentru statele, care au ratificat această convenție.

Este de la sine înțeles, că experiența noastră în domeniile ce urmează a fi evaluate lasă mult de dorit, iar vizita de evaluare a Moldovei la cel de al doilea ciclu va avea loc conform deciziei GRECO în toamna anului 2005.

În lumina celor relatate și în scopul pregătirii noastre către această evaluare în calitatea mea de actual reprezentant la GRECO vă adresez rugămintea de a face propuneri pentru lichidarea lacunelor legislative, instituționale existente în legătură cu problemele expuse mai sus.

DOSARUL LUI TRĂSNEA

„...Obiectul cercetării este un animal cornut mare (vacă), este de gen feminin, de culoare negru cu pete albe, la picioarele din urmă de 300 kg, la cap are coarne cu lungime de 10 cm fiecare în formă de axă, are coadă...”

„... o vițică cu vârsta aproximativă 1 an, de culoare albă cu pete negre este ca corp delict pe dosarul penal dat...”

(Extras din procesul-verbal de cercetare și examinare a obiectelor d/p nr. 1/124/98 Ungheni SA a CRP Ungheni)

Из протокола следственного эксперимента:

“С целью установления, что подозреваемый был знаком с хозяином и беспрепятственно прошел во двор следователи провели следственный эксперимент с подозреваемым и отразил в протоколе: *„Когда подозреваемый проходил по двору, собака нежно залаяла и весело завивляла хвостом”*.
(selectat de dl Leonid Demidov)

„И вот в этот момент и зашел этот злосчастный петух и вот тогда у меня появилась эта мысль что дать им за дорогу хоть курицу не имея значение откуда она. Я прыгнул через забор и увидел на улице под-поднавесом утки, куры, индюки и машинально поймал трех кур и одного петуха и закинул в сумку.”
(*Cererea unui condamnat*)

„... a intenta în fața Procuraturii R. Moldova...”
(*din ordonanța de intentare a demersului de prelungire a termenului de anchetă SA a CPS Botanica, Chișinău*)

„Протокол осмотра трупа птица породы индюк”
(*CRP Fălești*)

Întrebare: *Vă gândeați în momentul când erați gol la soția C. E.?*

Răspuns: În momentul acela nu mă gândeam la dînsa, dar mă gândeam la niște oi de al mele ce erau bolnave.

(*Din procesul verbal de interogare a învinutului pe art.15, 102 alin.5 CP Fălești, 1999*) (Selectate de dl Emilian Chirtoacă)

